

20 ΦΥ.ΓΥ.

ԲՆԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ			
4. Պայլա համար	Տարեկան ծախսի արժեքը	150	
	1. Գլխավոր	75	
	2. Երկրորդ	75	
Օսար Երկիրներ	Տարեկան ծախսը	40	
	1. Գլխավոր	56	
	2. Երկրորդ	28	
Ընթերցողների միջոցով ստացված ֆինանսական օգնություններ	Տարեկան մեծ.	2	
Գումարային քանակությամբ ծախսերի միջոցով	Գումար	50	

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Hummelmusi in Aqumzhs

扣門叩戶叩戶叩戶叩戶叩戶

Մարտիկայէ մեզ ուղղորդ նսանակ մը
զոր լրագրողս երեկի լինումէ հրատա-
րակեցեալը՝ խցային նկարագրութիւն մը
կընէր Ամերիկա գաղթիդ կարգ մը Հա-
յկերու լիճակակն վայր։ Առաջին ան-
գամ չէ որ որ այսպիսի նկարագրող եր-
գան մեզ։ Ըսցց այն տոեակ մարդիկ
որո սովորաբար կը գաղթեին փոքր Ա-
սիոյ արեւելեան գաւառներէն՝ ապրեալ
անտեղեակ են լրագրաց պարունակու-
մեան մը։ չնկ ապրեալի, ու կը շարուն-
ակեն։ առկի կը թերողուն իրենց։ հո-
րենական մերենական տունն ու ստա-
տուգաքան, և Աւետարաց երկիր մը գտն-
եցելու յոտով կը դիմեն ի նոր Աշխարհ
Բացց ոչ եւս կոյս երկիր մ'է այն ուրնոր
ստապարէ մը գտնել կը յուսան։ եւրո-
պիոյ ամենէն կողովի և ամենէն գործ-
ծոն տարերաց կողմէ գրաւեալ երկիր
մ'է այն, ուր՝ մտապէս և նիճակապէս
տակար Հայ գաղթականք կը հարկա-
դրեն խիտ միջման մը դէմ դնել, և
բազում այն է որ այն յաղթող, կընե-
նէն այնպիսի աշխատութեան մը տակ
նրուն իրենց մկանունք, և արեւելեան
սովորովէր չենի վարձեցեցած դիրքին,
ու շատ անգամ իրենց առողջութիւնն
ալ վրայ կուտան։ Աւելի հետաքրքրա-
շարժ լծէպէս ոչ նուազ ցաւաթ պարա-
զաթ մ'է որ այս գաղթային շար-
ումը թալարելը լծակն լինել տեղացի
վայելաուութ ի Բարբերդ, և այլուր,
գրաթ փոխ տալով անոց զորս իրենց
յամար կը կարծեն գաղթելու, կը
տուադրեն գաղթել, և իրենց փոխ
տուած դրամը քանի մը պատիկ կը
դանձեն ի Բարբերդ։ յԱմերիկա կամ
ի Մարտիկա, խեղճերուն քրտանց ար-
գար վատառախէն ամենէն յուսով իրենց
պահանջումն ստանալով։ եթէ գաղ-
թականը չվճարէ այս պարտեղը, հայ-
րենի երկրին մէջ տակալին ինչ որ ու-
նի կը գրաւեն, ընտանիքն ու զա-
ւանճերը բոլորովին թշուառ կը մնան։
ուստի իւր հեռանալը զինք չաղտեղը
վայելառութեան ճիրաններէն, որ ա-
պաղեն գաղթային շարման պատճառ-
ներէն մին կը կարծուի։ Արհեստ, խեղճ,
գրամագրուկ, գործունէութիւն, կու-
րով պէտք է Միացեալ Նահանգաց
նման երկրի մը մէջ յաղողելու հա-
մար քիչ չատ, և այս նիւթա-
կան ու բարդական միջոցներով օժտեալ
Հայու մը թերեւս իւր երկրին մէջ խի-
տապարէ չալալիս ապրուտ մը հարե-
լու։ Մէկ Հայու դէմ որ ապրուտտի
պէս բան մը ձեռք ձգէ նոր Աշխարհ
չին մը, քանիքն ի թշուառ կը լինին
տակալին շահագէտ վայելաուուն յաղ-
թով իւրը միայն մը ծանոթեցան, իւր
գործին յառաջ ընելու, իւր գրամա 100 ին-

քանի մը 100 շահագործելու համար, և լուրջորէն չհարգեցող միախառն գաղափարներն ալ վախճաւորեալ բախիկի կարգերով իսկ աւելի աղէկ կ'ընայ վախճաւորեն իշխանութեան ներքեւ։

Տեսարանք տրոյ չէ, Սրբունէ տակ կ'ընէ կայ նոր, երբ Հայք իմացականօրէն իրենցմէ բարձր Ժողովուրդներն մէկ դազողքն են, կամ բնու չին, յալորել, և կամ գլխովին փոխուելու՝ տրող տարրն մէկ ձուլուելով անոր հետ այլ եւս մէկ խոր ձեւացնելու պայմանաւ յալորել են։ Աշքերնի չորս կողմ պատեցուցէ, և կը համոզուի, Անգլիայի Հնդկաստան չմտած, Հայք հոն բաւական պատկառելի գաղութականութիւն մ'էին, շատ գործ կ'ընէին, մեծ հաստատութեան տրեցած էին, և պաշտօնական դիրքերու հասած, Բուն հնդկի և այլ տեղացի իշխանաց օրով Հայք նոյն բանն էին ինչ որ պահ մը եղան նաեւ ի Պարսկաստան։ Բայց երբ Անգլիայի արդաւեցին, և վաճառականութիւնն ու իշխանութիւնն իրենց ձեւքն անցուցին, Հայիքունն ստալքեղէ չմայր։ Ահոնք որ անգլիացի եղան քիչ քիչ, իբրեւ մարդ ապրեցան, բայց այլ եւս իբրեւ Հայ չլիջեցան, հետքերնին կորաւ րենց հայրենակցաց համար։ Անոնք որ մնացին ինչ որ էին, կամ ցրուեցան, և կամ յայրորդութիւն հիմնողքն իրենց հայրենակցաց, Իբրեւ միակ յիշողութիւն այն հայ գաղմականութեան նախին բարդաւաճման, ի վնցային մեծաբանակ կապեցինու անուններ և լուրեր կը ընէր, մերթ ընդ մերթ, որք այլ կրկին հոռւաբերն։ Ժամանակին և անգլիական տրպաւնութեան տակ, մեծաւ մասամբ կորած անհետացած թիւղի, լինել կատարելորդն հետ։ Լեհ հաստատնի, Աստորի և Հունգարիոյ հայ գաղմականութիւններն, եւս հետք չէ մնացած գրեթէ, որովհետեւ Հայք հոն գործի սկսելով իրենք զիրենք իմացականօրէն հաստատ կամ աւելի բարձր միջակայքի մը մէկ գտած էին, որոյ գրեթէ քիչ մը մը մէկ ուշին կ'ապահովէին իրենց ուրոյն գաղութիւնն ու գործունէութիւնն։ Եւ եթէ այսօր Եւրոպայի ուրիշ կողմեր կան հայ գաղմականներ որք համեմատապէս յալոր պայմաններով առուտուր կ'ընեն, պատահան այն է որ իւրեք գործունէութեան կերպեր գարձեալ թուրքոյն հետ կապեալ է, իրենց բնիկ երկրն հետ յարաբերութիւնին իրացած չին բոլորովին, թիով թէ գրեթէ ամենքն ալ դրամաբոլոր և արհեստի կամ մասնագիտական են ահրէ են։ Ամերիկա գաղող Հայքին անորք որք լուրականութեան լուրերը կ'առունք ցաւ ի սիրտ, անորք են ճշդիւ որք կ'ընկնայ նեւտուր բարձր միջակայքի մը մէկ որոյ բուռն մրցման տոկաւոր համար պէտք եղած իմացական, բարդական և նիւմական պայմաններէն զուրկ կը գտնուին։ Աւելի բարձր բաղաձայնութիւնն մը հը-

բոր մերենայնի, իւր անիններուն, տակ
կը շփտման զերեւը, փոխադրու-
թեամբ բառած այս խօսք նիւթապե-
տ կը տառաջութի երբեմն, որովհետեւ
Ամերիկոս գաղտը կարող մը Հայերն
կէպէս ապրտանալ իր տէր չկրկարող լի-
նէկ իրեն հասարակ քանոր գոր-
ծարաններ կը մտնեն, և անկարծ լի-
նէկով մերենայեց գործածման, երբեմն
այն անդունչ ճիւղաշներուն զոճ կըլլան
կարծաթ, Ուորթերն ձեռքբերելի
կարծաթ, կը իրախտի, և կան որք կա-
ողջ ճամբայ ենթեկն ետեւ, ինզա-
գում կը գտանան ի Հայերնիս:

Այս ընթացք լծէ անհաստապէս և
լծէ հարապատէս սխալ կերելի մեջ,
Անհաստապէս սխալ է. զի կը տես-
նենք ու կը լսենք խնդուօրներն այն
Հայերնի, արհեստ, իրաւագոյնէ և
ձեռներիկցութենէ զուրկ այն ուրեկցի
Հայերնի Ամերիկայի մէջ քաղած նե-
ղութիւններն:

Հասարապէս ալ պարտիրք մտածը
լծէ այս գաղաւթցոց անխորհրդարար
թողած գաղաւթներն ի բնէ հարուստ
վայրեր են, որը շնորհիւ կայտնա-
րուեց հոգածութիւն և յաւաքիմանե-
ուղղութիւն ի մտայ իրաւագոյննե-
րու և այլ հարգողակցութիւններու և
նիւթական բարեօրոյնմարդ միլիոնա-
նէր և և խոտախնայող անպարեզ մը պիտի
ընծային տնտեսական գործունէութեան
և արդիւնքներն աշխատախորութեան,
իրապէս անպարեն կը տեսնենք հնո ուր
այսպիսի հարողորակցութեան հասա-
տուած են կայտնարանն տնօրնու-
թեանց բերմամբ, և անորք որ այսօր
ցաւակէ անձնախարութեանմբ որ գաղ-
թականութիւնն և կամային տարազը ու-
ր բարեկեցութեան միլիոն համարներ
կըրկարեն տարտալից սխալ կը գոր-
ծեն, յուսալից ենք լծէ ճշտարտ բա-
րեկեցութիւնն համբերութեան շնորհիւ
պիտի գտնեն իրենց ընտալայերնուն
մէջ իսկ:

ԳԵՂԱԼԵՔՆԵՐ

ԱՆԳԼԻՍՈՅ մէջ ընտալական պայքարը
ժայրալոյրն ստապութեան հասաւ: Եր-
բեք ընտալական պայքար մը այսօր ճա-
ւաթաբ գործով եամբ մըրած մէջ երկուս
տեք: Ուր է 1874-ի պահպանողական շախ-
վախի յայլութիւնն Ագաւաթական
պայքար: Ուր է 1880-ի կապալմունեան
յայլութիւնը Լորտ Պլեքմոֆիլտի կու-
սակցութեան վրայ: Անն լծուականն
կըրկարեն տարտալից սխալ կը գոր-
ծեն, յուսալից ենք լծէ ճշտարտ բա-
րեկեցութիւնն համբերութեան շնորհիւ
պիտի գտնեն իրենց ընտալայերնուն
մէջ իսկ:

Համայնության անդամները, որոնք համապատասխանում են իրենց համար մեծ շահանքներին՝ մեր չինեզ մեծամարտականությանը, ընդլայնելով, օրական հինգվեց ամիտ շահելով և մեկ-երկու ամիտով վրայ ապրել այնպես որ այս անգամ Կրատսոնիան մեծամասնությունն աշխարհ՝ դարձր շատ ցույցեր և երկարատև ծննդաբերությունն մի արդիւնք եղաւ:

Կրատսոնիանայ յոյն այս էր թէ դոնէ 50 քուէի մեծամասնութիւն մ'ուղեւնան նոր Երեւոյանութիւնն մէջ երկիի հնուարդէն երեցաւ թէ այս 50 քուէի մեծամասնութիւնն մի ապահովութիւն է ապաստան և իւրանալու միացող կուսակցութեանց պահպանողական և միութեանայ միացող կուսակցութեանց դէմ: Մասցաւ 90 ընտրութեանց մէջ հաւանական չահելով, կարել է Կրատսոնիաներ 40էն մինչև 50 քուէի մեծամասնութիւն մի ապահովութիւն է վերջով:

Եթէ այսպիսի մեծամասնութիւն մի չահելը ընդլայնադրել կուսակցութիւնն, եթէ 10—20 քուէի մէջ կայանար Պ Կրատսոնի ին մեծամասնութիւնը, Լորտ Մալգաբրիի համար կ'ըստէր թէ հրաժարական չլիար տայ, այլ պիտի լիայայ փառնէրան իւրանալու երեւոյթականները բաժնիկ Կրատսոնիան մեծամասնութիւնէն՝ իւրանալու հոգալին ինդըրն վրայ դառնոր զոհացնելով, և երկիրը կուսակցութեան ժամանակ մ'ուղեւ, ի մտայ նորէն քննարկող կուսակցութեան առաջնորդութեան: Իսայ որով՝ հետեւ ըրյի-կըրդոյն երեւոյթանաց առաւար մեծամասնութիւնն այս անգամ Պ Կրատսոնի կողմն է, և ուրովհետեւ կ'երեւի թէ նոր Երեւոյանութեան մէջ Կրատսոնիանն մեծամասնութիւնն 50 քուէն աւելի պիտի լիլայ, անհաւանական է Լորտ Մալգաբրիի մտայ իշխանութեան վրայ:

—Պ. Կրատսոնի այս երկույթքի մի բանախօսութեամբ մի արտաքին աշխարհաւորութեան վրայ խօսեցան: Եկանալով թէ, ըսաւ, արդի նախարարութեան օրով պատերազմ չեղաւ, մինչ ապաստանն նախարարութիւնը բան ինչպե պատերազմներ ունեցաւ մեր Կր մտանքն թէ ապաստանն նախարարութեան օրով ձեռնարկեալ պատերազմը պահպանողական նախարարութեանց քաղաքականութեան հետեւանքն էին, անոնց ասածնաւն պարտաւորութեանց զործարարներն էին կիւրպի իւրը: Չմտանքն նաեւ թէ արդի նախարարութեանն այ Պրմիանայ պատերազմն ունեցաւ Անքանաւանքի մէջ հարուստութեան յայտա ապաստանն նախարարութեան վրջոյցաւ, որ նաեւ Թրանսիլանի ժողովուրդն իւր հակառակորդներ թողոյր (Ի հարաւորակն Սերբիկ) և երբ վրանաւոր եղաւ տեղացի զգացման անգիտական իշխանութեան նկատմամբ, Ի Պրեկին, կարգաբերութեանց եղած էին Յունականութեան Չեռնալանայի նկատմամբ: Լորտ Պրեկին Գիլտ զանց ըրած էր, և ապաստանն նախարարութիւնն ի գործ դրաւ գաւառը, անանց հրացան մի պարտուրոււ և Ի վերջոյ:

[illegible]

ՏԻՆԻՍԻ ՓԱՐԱՌԻՉ՝ նախագահությանը
Մարտանշանը յանձնարարելով մը կարգից
առնալական նախարարութիւնը, Բերա-
լայի Երուսաղէմահայրեան զգալան աշխա-
տանքանց ինչո՞րէ ի ցոյց դնուիլէք Քրտե-
սական արտա զրութեանց համար։

ՊԱՆԻ ՏԻ ՓԱՐԱՌԻՍԻ առանձնաշնորհ-
ման նորոգման դէմ՝ արմատապէս երես-
փոխանց ընդդիմութիւնը՝ մեղմացնե-
լով համար, ինքնապէս նախարար Պ.
Թուրքիէ հասնելու որ փոխանակեց
առանձնաշնորհեալ 1897 թ. մինչև
1920 նորոգումը, թէ կատարարութիւնն
է թէ Պանքան արտօսուին 1910ին վերջ
սույ այս կարգադրութեան ի՞նչ ինքն-
թէ ո՞ր է մին կամքը յայտնէ նոյն մարդը։
Այս ինչո՞ր երկար պիտի տեսնէ տա-
կախին, և ստորոյս վերջինը հաղի-
պիտի բուժարիտի ծրարանին Պանքա-
նի առանձնաշնորհումը նորոգող օրի-
նագիւրը։ Եւսյ օրինագիւրն ցայս վայր
արդ՛ւնքն եղած է յանձնարարի տե-
ղիկաբար Պ. Պիտալի կարողութիւնն
յերեսան բերել, և անոր անունն հրու-
ցակէ, ինքնատուր Պ. Տուրմանի դէմ
շահած դատին բերմամբ, և նորից
այս համալսոյն, կը տեսնենք որ Պ.
Պիտալո ժողային նախարար կ'անուանի։

ԲԵՆԱՊԱՐԱՏԻ խնդրոյն վրայ ծրարապէս
երեւալ. Ժողքն յանձնարարելով մը կար-
գեց, որ պիտի քննէ Պ. Բիւրդէի առա-
ջինին, որով կ'ուզուի պատիժ ասմանի
նմանարարաց։ Յանձնարարի մեծապա-
նութիւնն համարին է օրէջքի տակ գիտու-
ղործը, բայց դրուիլի օրէքինքն արմատ-
զրութեանց վրայ համայնաց չին։

ՀԵՏԱՍԽՆԻ ի ՓԱՐԱՌԻՉ՝ Երեսիի գիտնա-
կան թղթի Տեք. Տիւրքիանի Փօլեց կ'ըսէ
թէ Փարթիի արտաքինաց մէջ կ'ուտարծ
ընող հետեւութիւնն, որ բարեկախառ-
նաց պատկանու լիցայ է, հետաքրքիր մէջ
ձեռն է Թայլան, որ շարժ թէ համաձայար
մ'է սար, որ յատարացած է գէշ ջուր խնկ-
լով, մանաւանդ որ նոյն արտաքինաց ա-
ռուղիական տեսակէտով ուրիշ թերթի պա-
րագիցայ մէջ եւ կը գտնուին։ Փարթի
ըլլաւոր կ'ուզիլինքնուն մօտ ձեւ, որոցով
վարակալ ջուր կը տրուի իրենց։ Այն ա-
րտաքինացայ բարագիտութիւնը հարուստ
չին արեւալի որ աղբիւրն մարտը չին բե-
րել, մանաւանդ որ սեղանքին Տեք. Տիւրքիան
Փօլեցի կարծիքն է թէ այս Փարթիան հա-
մաձայարի արեւալն ծագում ունեցող տեղ
մ'է, բայց բուն հնապաս անունը չուրի
սույ առաջին, որ կարծիքն է նաեւ թէ այս
համաձայարի ծրարան մտած է Վարդկա-
տանին Կապիցը ծովու մարմալ, ի վերջ
մարտը, և յօրէ անոր ծագալն է Փարթի-
զի շուրճ, Անիէր, Նէպի, որք համե-
նատակա ստուղ արտաքինաներ եւ, ինչ-
պէս է Ան Տեքի, Օպէպիլի, Բիլի
և ուրիշ արեւմտեան քաղաքներ որք բայ-
ամարին է խնայեալ եւ։

Ի Բիլի է Օպէպիլից քաղաքականութե-
նընց պիտն գիտի լուրը զոտը (Ֆիլլոլ)
անցունել, բայց որովհետեւ մեծ ծախի-
քու դէմ գիտել, կարողութիւն չունին, կը
պարսկալի որ կեղծարարին կատարաբ-
րինէ հիմնական գրաման որ տանի, որ-
պէս չէ այս արտաքինաց համաձայարին
բու բոյնը չըլլան Փարթիի համար։

ԹԵՐԹՕՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՆՈ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՆՈՆ

УД.УЗ БРБРПР

ՄԱՌԻ—ՄԱՏԸԼԷՆ

—Մայր իմ . . . ըսաւ :

Հանապետական տոփ Մառի-Մարզի
 , ընդունելով ակիկ Մեղիկ, ա՛յլ զան
 լիկ խոնկա խոնկա աղիկի աղիկա չի
 իր իր զո՛ւմ ձեռն հոտերը ստանա
 թե տոփ խոնկի հառաչ մը արձակեց
 իր ծուկը
 թերեհ, ինչպես որդուած մը, ակիկ
 լիկ Մառի-Մարզի Նշեղի գաղիկ
 օրիորդներուն գիւնթիկ վարժա
 ղը, որը չի՛ք սիրալի ընդունաւորեա
 լի Տիկն լիկի լի իրեն սառնւոյն
 խոտաւացան անիւնկապէս զբաղի Մառի
 լիկի գործով, որուն կրտսէս պա
 ժախատու լլայ իրեն անձին պէս:

Չորս որ անցաւ, Մարտի-Մարտիւն, անվախին, կը ապարդի կը վարժունհաց զիտմախեղուն զարդերնը:

Հիգիբորդը օրուան առտուն, կըը Տիկ Մելիկը և մանկապարտ աղլինն առանձին կըն ազդիկ սպարին մէջ, կըպա ըրբորդը տնըրախինն օրբորդ Անկլատ Բոյիէրը զըլտաոր ծանուցեղեցաւ և անմիջապէս ընդունեղեցաւ:

—Ահ, բարի տը կը ըր ըրեթը մեզ, գաղեց տիկին Մելիկը:

—Այո, պատասխանեց պատաւ օրբորդը զարդերնին համբուրելով Մարտի-Մարտիւնը, այս տիկին աղլինն համար տը վարպաղածին համեմատ վարժունութեան պատաւն եր գտաթը, զոր առանց մեծամեծ ձաջնց ինքնին ներկայացաւ, Տեսէր Նիզպէլ. բաւէր մը տարի մեզ ապակեղտած էր օրբորդը երեխիկն որ Մարգարտ, գաղտնիք Գ. որ Մարգարտ մարդիկն, որ այս ամսն զիտապետ էր, իրտի կիսաբաժնի զորակը և ապա զորակը եղաւ:

—Օրբորդ որ Մարգարտ տաոր տարի կը որ ամուսնացաւ Բէլաֆոնի կոմսին հետ. որ ընդադարի կապաւածնիւր ունի Ք. Գուրկանը, Բոյի ՄՕԻԻ մէջ. կոմսն ու կոմսուհին գրեթէ ամբողջ տարին կընեց կապաւածնիւրուն կը կանցունեն, Մանորածին զրեղաւ, որ Մովսիսին երկուսը մզուն հեղի կը գտնուի:

—Տիկին որ Քէլաֆոն է՝ մոռցած զմեզ ուսարի, երբ Փարիզ գաց, անպատշաճ այցելութիւն կուտայ մեզի. կը յիշէ թէ սիրած մեզ զինքը և մեր պէս մոռցունցած:

—Արբ, Բէլաֆոնի տիկին կոմսուհին եր-

գու. փրօւսն պզտիկ աղջկիներն ունի, մին
ուրբն տալուն և միւսը վեց տարու։
Ճերկի կրկուսն, նամակ մը առիցի
կոստածինք։ Կը խնդրէ մենէ որ վարձուէ
մը գտնենք իր պզտիկներուն համար։
— Բարոյութիւն վառահէ եմ՝ ձեր վրայ,
կ'ընէ մեզ, վասնիկ առաջոյց ապահով եմ
որ ձեր զրկիւնք անձր՝ բոլոր կրթութիւնն
մը ձգք պիտի ունենայ լաւոր ուրիշ յատ-
կութիւններն զորս կը վնասագործ գտնե-
լանձնեն այն վարձուհոյն որուն պիտի
յանձնենք դասախօսը։
— Երբ, սիրելի Մարի-Մարտիկ, չարու-
նակիք օրերդ Բօքէր, պատահեաւսման պը-
րուր կրթութիւնը ունիք դուք՝ գաղտնի
պէր յատկութիւններուս, որոց վրայ
պէտք չունիք խօսելու հոս, ուր յայտնի
են, տիկին տը Քլէսֆոն անհամար պիտի
գնահատէ զայնք եթէ, ինչպէս կը յուսամ,
ընդունիք ձեզ առաջադրուած պարտութիւնը։
— Ինքզուինիմ, օրերդ, գոչեց մանկա-
կամ աղջկի լալալային ձայնիկ, յօտարա-
կամ և ամենայն երախտալիցութեամբ
կ'ընդունիմ զայն։
— Ուրեմն, որդուսեմս, այսօր քիչ պիտի
գրէմ քեզի վրայի տիկին կոստածեալսն։
Բայց ամսն բան չլուր ձեզ։ Մտնորս-
մէէ զրկելին մէջ ըմբռնութիւն պիտի նկատու-
ուիք։ աւելորդ է քակ թէ քննասնեակս ու-
ղանին պիտի փառնալիքը, ձեր աշակեր-
տուհաց ահնակին քով պիտի ունենաւ ձեզ
մասնաւոր սենեակի վերջապէս, ձեր առ-
ականջը պիտի ըլլայ 100 ֆրանկ։
— Ո՛հ, օրերդ, շատ գեղեցիկ բան է։
— Ոչ, սիրելիս, դուք արժանի էք ա-

տոր՝ վայելուչ կերպիս պիտի հաջութեւ,
ժախտք պիտի ունենար ձեր արդարադրելի
համար՝ եւ արդեւ, պէտք չէ՝ որ կարեւոր
քանի մը պզտիկ խնայողութիւններ ընկնէր
—Ա՛յ, օրբոր, ըստ մանկամարդ աշ-
ջիւն, սաստիկ յուզեալ, ո՞րքան երախտի
պարտիմ ձգչաւ։

—Կը ճաննեմ ձեր սիրտը, Մատիւ
Մատրոն, ապեալախառն վերեւ երբէք մտադ
չի գտնէր հոն, Քայց, պէտք է բան մը
թէ իբրեանիկ եմ, չառ, երբեքսիկ՝ գէտ
կործանի ապուս համար տիկին ա՛ր Բա-
ֆոնի երկը պզտիկ աշխիւներուն՝ հաւա-
սար սէր կը տառնմ թէ՛ ձեռն եւ թէ՛ կոմ-
սունչով նկատուած, եւ ի՞նձմէ խնորհած
ժառանգութիւնն ընելով ձեռն, սիրելիս, ա-
նկէ՛ր մե՛ծ ժառանգութիւն եւ մատուցա-
կըլլամ կոմսունչոյն, որ տեսնէր որ եւ
շնորհալիւ ըլլաւ եւ մէկը։

—Ձե՛ր վա՛նսնար որ Բէ՛ռ-Բաֆոնի տիկին
կոմսունչին չառ դեռաւոր գտնալ Մատիւ
Մատրոնը, հարցոյց տիկին Սելիլի՞

—Երիտասարդութիւնն երբէք պակա-
սութիւն մը չէ, պատասխանեց վարժուհին
ժպտելով. հոգ մի ընէր, եւս գիտնո՛ւ
մասին ինչ պատմութեւ կոմսունչոյն։ Մա-
տիւ-Մատրոնէն այժմէն իսկ կընայ ինքզինը
նկատել իբր վարժուհի Գլե՛ս-Բաֆոնի մատուց-
օրբորութիւնը։

—Անիթլաւեւ մեկնելո՞ւ եմ, հարցոյց
մանկամարդ աշխիւր։

—Կոմսունչի պատասխանը առնելու
պէս, ուստի մեկնեմալ պատրաստութիւնով
սեանկեւ լիպեմ ժամանակ ունիլ։

—Առանց ցաւի չլիտի բաժնուիմ Մա-

ԲՈՒՄԱՐԱՐԵՆԷՆ, ըստ տիկին ՄԷԼԻԼԷ ՔԱՅԻ
 խնդրեցին հուլիս... վերջապես, կը բաժն
 որ եպիստոլի լրաց այդ ընտանիքին մէջ:
 —Պիտի ըլլայ, վարդիպան մը իսկ մի
 կապառնիք, տիկին:
 —Շատ հեռու որտեղ գտնուի ինէ:
 —Բանի որ կիրաթուրիներ ունինը,
 ալ մեծ հեռադուրսիւններ չկան: Ճնշա
 վր, Սառի՛Մարգրէտ առի՛ք պիտի ունենայ
 փարզ գառու, և դուք իսկ, տիկին, կրնա
 Պարոյրներ կրկն գայն տանին: Անուշա
 զուր պիտի առնա՛ր զայն Մօնարաթի՛ դը՛ը
 ետիլը, այնպէս չէ՞:
 —Այո:
 —Տիկին տը Գլէսֆոնն անուշտ պիտի
 հրաւիրէ՛ զձեզ որ գլխակ այցիւի՛ք:
 Տիկին ՄԷԼԻԼԷ և Մառի՛Մարգրէտ չկե-
 րապէս շնորհալու եղան պատու օրորդիւն
 որ մեկնեցաւ, խոտանանալով վերադառնալ
 Գլէսֆոնի՛ կամուսնոյն պատասխանն առ-
 նելուն պէս:
 Նոյն օրն իսկ, ինչպէս որ ըսած էր,
 օրորդի Բագիլը նամակ գրեց իր նախկին
 ապակերտուհոյն:
 Այս թէ, ի՞նչ խօսքերով Մառի՛Մարգ-
 րէն կը յանձնարարէ Գլէսֆոնի՛ կամուս-
 նոյն:
 «Ջիր իմանէ՛ն առած ասունս պաշտօն
 մը կը փնտռէի մանկամարդ վաթուհոյ մը
 համար, որո չեմ վարձաներ մարգարիտ մը
 կոշտը:
 «Մառի՛Մարգրէտ,—այս է փայտուհոյն
 անունը,—Տըլը յանձնարարելն ամա՛ն է որ
 որ կրնայ փառահի՛ ձեզ պիտի ի ստի
 ինչպէս փառահի՛ ձեզ պիտի ի ստի

աղբիկները կը բէ կըրտանիր, պարսառտ է ձեր մօտ գարու :

«Պարտականութեան շատ նորապիւն է, փառելի տակաւին չպիտի տեսնուիք տաւրու կայ : Ըսցը կը բէ խելամուռութեան մարդիկ կախաւատ է, նոյնն է նաեւ քանակաւորութեան մարդին :

«Ջեղ նման, տիկին կոմսուհի, ինքն այ մտնցած է մեր վարժարանին մէջ : Ըսե՛ք կուզի՞ք իր ճանաչանա՞յ, աղբիկ ձեռնը նամ դիրքը : Յոյժ ջանաւոր ըլլալով, յաշիւ վարժուող պատգամ է իւր աշխատողները տեսնելովք : Ստրկեալն էր առաջա՛յ քարծր վարժուողը արտօնաւորա՛յ իբր ուսեալ վարժուողի, անկարելի է լաւագոյն գտնել :

«Աժմ, սխալ է որ քանի որ տեղեկութեանը տամ ձեզ այս մանկամարդ աղբիկս իրա՛յ : Մեծցած է խիտ հարուստ տիկնիւմ մը ձեռնար, այն ընտիր բնաւորութիւններէ որոն որոց ապ շատ զիջը բախտաւորա՛յ, տիկին Մելլիլլը բարեխաղա՛նք մը, գրեթէ մայր մը եղած է իմ պաշտպանած աղբիկսն համար, որ որ մը իսկ չէ նշարած թէ ոչ հայր ոչ մայր չունի :

«Յարստեւ հղածութեամբ չըլլալպատեալ, Մառիմ-Մարգրիէ կատարող մանկամարդ աղբիկ մը եղաւ, ինչպէս որ դուք անձամբ պիտի գտա՛նէ :

«Տիկ, Մելլիլլ կը զգայ Մառիմ-Մարգրիէն բաժնուելուն, որ գրեթէ իր գաւաին է : Ըսցա՛յ տ անպարտաւոր կուզէ իրեղիքներ նուա՛յ ուսուցանա՛ : Ծնարանը իրողութեան մը կայ այդ քանին մէջ : Ջեզ է ի՛նձ, տիկին կոմսուհի, ուրախանալ իրա՛յ մը չեալ :

(Դասակարգուած)

Ազատագրության օրը
Մարտ 24, 1918